

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het
kwalificatiedossier mbo:

Ondernemerschap op basis van een vakspecialisme

Kwalificaties

» **Vakspecialist ondernemer**

Geldig vanaf

01-08-2024

Penvoerder: Sectorkamer handel
Gevalideerd door: Sectorkamer Handel
Op: 12-09-2023

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

<u>Verantwoordingsinformatie</u>	4
<u>1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)</u>	4
<u>2. Examenprofielen</u>	4
<u>3. Arbeidsmarktinformatie</u>	4
<u>4. Trends en ontwikkelingen</u>	4
<u>5. Beroepsvereisten</u>	5
<u>6. Bijzondere vereisten</u>	5
<u>7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen</u>	5
<u>8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs</u>	5
<u>9. Onderhoudsagenda</u>	5
<u>10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie</u>	6
<u>11. Betrokkenen</u>	7
<u>12. Verblijfsduur 4 jarig</u>	7
<u>13. Aanvullende informatie</u>	7
<u>14. Certificaten</u>	7

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Ondernemerschap op basis van een vakspecialisme is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- [Beroepscompetentieprofiel Zelfstandig ondernemer](#)
- [Referentiedocument Ondernemerschap](#)

2. Examenprofielen

n.v.t.

3. Arbeidsmarktinformatie

In heel veel sectoren komt ondernemerschap voor. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek, zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-economie/bedrijven#A-U>, neemt het aantal ondernemingen gestaag toe. De meeste ondernemingen zijn eenmanszaken/eenpersoonszaken of ZZP (Zelfstandig Zonder Personeel). In het eerste kwartaal van 2023 was 69% van alle bedrijven in Nederland een eenmanszaak, in 2007 was dit 53%. In het vierde kwartaal van 2022 werden in Nederland 60.195 nieuwe bedrijven opgericht in alle economische activiteiten. Dat is 10% meer dan in hetzelfde kwartaal van 2021.

In de groep van nieuwe ondernemingen bevindt zich jaarlijks een aantal tientallen mbo-gediplomeerden die zich gedurende een periode in loondienst in een vakgebied ontwikkeld hebben. Een deel van deze ondernemende starters gaat ondernemen vanwege vrijheid, en/of autonomie en/of flexibiliteit. De eenjarige mbo-4 specialisten kwalificatie biedt de mogelijkheid aan mbo'ers met een diploma op niveau 3 of niveau 4 om zich te bekwamen als ondernemer. Tussen 2018-2019 en 2022-203 neemt het aantal studenten -meestal- jaarlijks toe.

- 2018-2019: 68 BBL- en 169 BOL-studenten,
- 2019-2020: 63 BBL- en 248 BOL-studenten,
- 2020-2021: 68 BBL- en 287 BOL-studenten,
- 2021-2022: 75 BBL- en 333 BOL-studenten,
- 2022-2023: 65 BBL- en 288 BOL-studenten.

Net als het aantal studenten nam tussen 2018-2019 en 2022-203 het aantal gediplomeerde 'vakman-ondernemers' -meestal- jaarlijks toe.

- 2017-2018: 20 BBL- en 69 BOL-studenten
- 2018-2019: 52 BBL- en 102 BOL-studenten,
- 2019-2020: 45 BBL- en 154 BOL-studenten,
- 2020-2021: 44 BBL- en 173 BOL-studenten,
- 2021-2022: 45 BBL- en 183 BOL-studenten.

Ongeveer 30% van de gediplomeerden stroomt door een vervolgopleiding op hbo-niveau. Ruim 60% stroomt door naar werk.

4. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

Een vakondernemer heeft kennis nodig van wet- en regelgeving met betrekking tot zelfstandig ondernemen, privacy en veiligheid. Denk aan arbo- en milieu, aansprakelijkheid, algemene voorwaarden, en de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Ook moet die op de hoogte zijn van de rechten en plichten die specifiek gelden voor de branche waarin die onderneemt. Wet- en regelgeving verandert constant. Daarom moet de vakondernemer up-to-date zijn én blijven, door zich te verdiepen in beschikbare informatie in vakbladen of online en continu een lerende houding aan te nemen. Veel van deze wetten en regels zijn te vinden op de website van de Kamer van Koophandel en de Rijksoverheid.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

- Digitalisering

Corona heeft voor een enorme toename van e-commerce en een structurele verandering van de markt gezorgd. Hoe meer online wordt gehandeld, hoe meer data er beschikbaar komt en hoe minder persoonlijk klantcontact er is. Organisaties en bedrijven zetten data steeds slimmer in. Enerzijds om hun businessmodel te updaten/vernieuwen en anderzijds om de customer journey te optimaliseren en beter in te spelen op de specifieke behoefte van klanten (personalisering). Klanten hebben betere toegang tot allerlei kanalen en informatie, en wordt daardoor veeleisender, waardoor de vakondernemer meer op de klantbeleving en service inzet. Want hierdoor kan de vakondernemer proberen om klanten aan de onderneming te binden en zich te onderscheiden van de concurrenten. De digitalisering biedt vakondernemers kansen op het gebied van automatisering van werkprocessen (zoals administratieve handelingen), marketing (reviews) en klantenservice (chatbots, social media). Door de invloed van digitalisering en e-commerce is er een branchetransformatie gaande waarbij grenzen (tussen b2c en b2b) vervagen, markten ontschotten en nieuwe concepten en samenwerkingen ontstaan.

- Globale ontwikkelingen

Corona heeft voor blijvende maatschappelijke veranderingen gezorgd. Vergrijzing zorgt voor enorme krapte op de arbeidsmarkt. Het klimaatprobleem wordt steeds urgenter. De oorlog in Oekraïne heeft de komende jaren invloed op leveringen en energieprijzen. Mensen consumeren steeds bewuster. Ze willen weten waar hun producten vandaan komen, onder welke omstandigheden die zijn geproduceerd en wat de mate van duurzaamheid is. Hier moet de vakondernemer op inspelen, door duurzaam en maatschappelijk verantwoord te ondernemen en zich te verdiepen in de trends en ontwikkelingen op dit gebied.

- Gebruikte bronnen

Tendrapportage Handel SBB:
<https://tendrapport.s-bb.nl/handel/>

CBS monitor online platformen:

<https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2022/monitor-online-platformen-2021>

MKB Servicedesk: <https://www.mkb servicedesk.nl/duurzaam-ondernemen/duurzame-bedrijfsvoering/waarom-beginnen-met-duurzaam-ondernemen>

Website Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-economie/maatschappelijk-verantwoord-ondernemen>

Website Kamer van Koophandel:

<https://ondernemersplein.kvk.nl/duurzaam-ondernemen/>

het Model Internationale Competenties van Nuffic:

<https://www.nuffic.nl/publicaties/model-internationale-competenties>

Het model 21e eeuwse vaardigheden:

<https://www.slo.nl/thema/meer/21e-eeuwsevaardigheden/>

het EntreComp raamwerk met ondernemerscompetenties van de Europese Commissie:

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework_en

Het Business Model Canvas:

<https://www.kvk.nl/advies-en-informatie/innovatie/productontwikkeling/business-model-canvas/>

Referentiedocument Ondernemerschap

5. Beroepsvereisten

n.v.t.

6. Bijzondere vereisten

Vakspecialist ondernemer

Nee

7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

n.v.t.

8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

De doorstroommogelijkheden van deze sectoroverstijgende eenjarige mbo-4 specialistenopleiding zijn legio. Er zijn veel mogelijkheden om AD- en hbo-opleidingen door te stromen. Zie voor de doorstroommogelijkheden in het hbo-onderwijs: Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, stb. 1992, 595.

9. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Doelmatigheid	SBB evalueert ieder jaar de doelmatigheid van alle kwalificaties.	SBB signaleert aan bedrijfsleven, onderwijs en OCW	Jaarlijks

Onderhoud kwalificatiedossier - actualiteit - uitvoerbaarheid	Onderhouden en beheren van het kwalificatiedossier.	SBB in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven (sectorkamer).	Vanaf het moment van vaststelling door de minister van OCW tenminste één keer in de vijf jaar.
Keuzedelen	Ontwikkeling, koppeling en onderhoud van keuzedelen	Vanaf het moment van vaststelling door de minister van OCW	Jaarlijks

Het kwalificatiedossier Ondernemen op basis van specialisme wordt vanwege de onderhoudscyclus elke 5 jaar geëvalueerd en onderhouden. Het onderhoud vindt altijd in opdracht van de sectorkamer Handel plaats. Het kan voorkomen dat het onderhoud eerder of later dan gemiddeld plaatsvindt.

10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen	x	Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen		Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

Door digitalisering, automatisering en maatschappelijke ontwikkelingen zoals corona en de klimaatcrisis verandert de wereld snel. Een ondernemer speelt in op deze veranderingen, door zich voortdurend aan te passen. Het ondernemen van een aantal jaren geleden is niet hetzelfde als het ondernemen van nu of van de toekomst. Dit vraagt om een nieuw soort ondernemer met een andere houding, vak kennis en vaardigheden. Het kwalificatiedossier is daarom vernieuwd, zodat het beter aansluit op de actuele ontwikkelingen.

De veranderingen zijn:

Inhoud vorig dossier (Ondernemerschap op basis van vakmanschap, kwalificatie Vakman-ondernemer):

B1-K1 Start en/of innoveert een onderneming

B1-K2 Geeft leiding aan een onderneming

Inhoud nieuw dossier (Ondernemerschap op basis van een specialisme, kwalificatie Vakspecialist ondernemer):

B1-K1 Ontwikkelt een business model

B1-K2 Voert operationele processen in een onderneming uit

Algemeen:

Het belangrijkste verschil is dat de oude kwalificatie specifiek gericht was op het starten van een eigen onderneming. De nieuwe kwalificatie is meer gericht op de persoonlijke ontwikkeling als ondernemer. De vakspecialist ondernemer heeft nog geen eigen onderneming tijdens de opleiding, maar leert alles aan wat nodig is om na de opleiding een eigen onderneming te kunnen starten. Ook is er meer aandacht voor duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Voor de structuur en voor het ontwikkelen van werkprocessen is gebruik gemaakt van het door de sectorkamer Handel vastgestelde 'Referentiedocument Ondernemerschap'.

1. Context: in de context wordt duidelijk gemaakt dat een vakondernemer in een sector producten/goederen verkoopt en/of diensten verleent. Het verkopen kan B2C (business to consumers), B2B (business to business) of een combinatie van beide zijn.
2. Kerntaken: Het nieuwe dossier bevat geen werkproces over leidinggeven of het werven/selecteren van personeel.
3. Omdat de nieuwe kwalificatie niet specifiek gericht is op het starten van de eigen onderneming, komt het maken van onderbouwde keuzes en evalueren meermalen terug.
4. B1-K1 gaat over het maken van een business model. Dat is een geüpdatete variant van het ondernemingsplan. Het is gebaseerd op het Business Model Canvas (BMC) en waar het ondernemingsplan werd gebruikt voor de start van de onderneming, is het nieuwe business model een levend document, dat continu geëvalueerd en doorontwikkeld wordt.

11. Betrokkenen

Bij de ontwikkeling is samengewerkt met inhoudsdeskundigen uit onderwijs en bedrijfsleven:

- DSIT BV
- gsmpunt.nl
- Modehuis Boersma
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)
- BTG Handel en Mode van de MBO Raad
- Deltion College
- Horizon College
- ROC van Amsterdam
- ROC Rivor

12. Verblijfsduur 4 jarig

n.v.t.

13. Aanvullende informatie

n.v.t.

14. Certificaten

N.v.t.